

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

IV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

5 – 8 жовтня 2016 р.

**ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ**

м.Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО–НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

МАТЕРІАЛИ
ІV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
5 – 8 жовтня 2016 р.

м.Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ІV міжнародної науково-практичної конференції 5 – 8 жовтня 2016 р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2016. – 318 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Каламан О.Б. – к.е.н., доцент, директор ННПЕіМ ім.Г.Е.Вейнштейна ОНАХТ
Редакційна колегія:

Савенко І.І. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., доц., Купріна Н.М. – к.е.н., доц., Агеева І.М. – к.е.н., доц., Рогатіна Л.П. – к.с.н., доц.

Тези доповідей додаються за оригіналами
рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за
зміст та сутність наданих матеріалів

20.	ОЦІНКА РИЗИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ВИРОБНИЧИХ СИСТЕМ Шалений В.А.	124	29.	ПРО ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД У РОЗВИТКУ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ Колесник В.І., Вігуржинська С.Ю.	178
21.	ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНО – РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В ОДЕСЬКОМУ РЕГІОНІ Двуреченська Г.В.	130	30.	ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВАХ АПК Войтенко К.О.	187
22.	СУЧАСНІ ТА ПЕРСПЕКТИВНІ РИНКИ ЗБУТУ ПРОДУКЦІЇ КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ Лобочька Л.Л., Андріяшенко А.Ю.	136	31.	ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОБЛЕМ УКРАЇНИ ТА ЇЇ РЕГІОНІВ Немченко Г.В.	192
23.	КРИТЕРІЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ЛОГІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ ПІДПРИЄМСТВА Крупіца І. В.	142	32.	НАПРАВЛЕННЯ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ МЕНЕДЖМЕНТА КАЧЕСТВА НА ПРЕДПРИЯТИЯХ ПАО «ОДЕССКИЙ КАРАВАЙ» Чабаров В.А., Селихов С.В.	197
24.	НАПРЯМИ БЕЗПЕЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА Коверга А.В.	146	33.	ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПРОДОВОЛЬЧИХ РИНКІВ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ Сторов Б.В., Кордзая Н.Р.	209
25.	СИНЕРГЕТИЧНИЙ ЕФЕКТ ВЕРТИКАЛЬНОГО ОБ'ЄДНАННЯ ПІДПРИЄМСТВ Буренко Ю.О.	152	34.	ВИЗНАЧЕННЯ ОПТИМАЛЬНОЇ ФОНДООЗБРОЄНОСТІ НА ОСНОВІ ДВОФАКТОРНИХ ВИРОБНИЧИХ ФУНКЦІЙ Янковий В.О.	214
26.	ПРИНЦИПЫ И ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ГУМАНИЗАЦИИ СОВРЕМЕННЫХ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ ОТНОШЕНИЙ В УКРАИНЕ Ангелов Г.В., Лазука Е.Д.	156	35.	МЕЖСЕМЕЙНЫЕ СЕТИ СОЦИАЛЬНОЙ ПОДДЕРЖКИ КАК ИНСТРУМЕНТ ЗАЩИТЫ ОТ СОЦИАЛЬНЫХ РИСКОВ И ОБЕСПЕЧЕНИЯ СТАБИЛЬНОСТИ ДОХОДОВ СЕЛЬСКОГО НАСЕЛЕНИЯ Мореханова М. Ю.	221
27.	ПРО РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ФАХІВЦІВ Ангелов Г. В., Соловей А. О.	164	36.	ПІЮРИТЕТНІ НАПРЯМИ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ВИНОРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ Каламан О.Б.	227
28.	АНАЛІЗ НЕОБХІДНОСТІ І МОЖЛИВОСТЕЙ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У СВІТОВИЙ РИНОК ЦУКРУ Антонюк П.О., Антонюк О.П.	171			

5. Андреева Г.М. Социальная психология: учебник./Г.М. Андреева; - М.: Инфра-М, 2010 - 384с
6. Бандурка А. М. Психология управления. / под ред. А. М. Бандурка, С. П. Бочарова; - Харьков: "Фортуна-пресс", 2009
7. Бессонов Б.Н. Гуманизм и технократизм как типы духовной ориентации//Филосовские науки. - 2011.- № 1
8. Жданов О. Социально-психологический климат в коллективе./О. Жданов; HR-портал: сообщество профессионалов. - 2007.

ПРО РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ФАХІВЦІВ

Ангелов Г. В., канд. істор. наук, професор

Соловей А. О., канд. істор. наук, доцент

Одеська національна академія харчових технологій

Історія розвитку світової цивілізації переконливо свідчить про те, що в сучасних умовах державний розвиток може бути забезпечений лише на основі використання новітніх досягнень науки і техніки, підвищенні рівня технологізації, але з дотриманням загальнолюдських гуманістичних цінностей. Багатогранна міжнародна співпраця характеризується об'єктивними інтеграційними процесами та в той же час виявляється і в конкуренції країн світової спільноти один з одним, практично по всіх параметрах економіки, політики і культури. Вони змагаються в привабливості ділового клімату, в розвитку економічних свобод, в якості державних інститутів, ефективності судово-правової системи, рівні демократії, культури. Успіх економічного розвитку і здатність долати соціальні

проблеми багато в чому залежить від того, наскільки суспільство здатне адаптуватися до нових світових реалій і використати їх в інтересах людини.

В умовах глобалізації і відкритості ринків успіх бізнесу визначається не тільки здатністю знаходити оптимальні способи перетворення виробничих ресурсів на товари і послуги, але також участю компанії, організації у вирішенні соціальних проблем.

З кожним роком посилюються вимоги до рівня кваліфікації, системи знань, порядності та відповідальності менеджерів – професійних управлінців, від ефективної діяльності яких багато в чому залежить успішність демократичних перетворень в країні. Необхідно, щоб менеджер співвідносив кожне своє рішення та дію з загальнолюдськими цінностями і принципами, а не керувався лише власними інтересами чи амбіціями.

Сучасні умови хазяйнування диктують все вищі вимоги до українського бізнесу. У ХХІ ст. актуальним є питання впровадження соціальної відповідальності до стратегії розвитку підприємства, адже в умовах інтеграції до світової спільноти соціальна відповідальність бізнесу є необхідною складовою та стрижнем конкурентоспроможності компанії.

Існує така закономірність: чим більший обсяг повноважень надається менеджеріві, тим вищі вимоги ставляться до рівня його внутрішньої відповідальності. Особиста відповідальність завжди пов'язана з мотиваційною сферою особистості, її інтелектуальним потенціалом, морально-етичним світоглядом. Тому у багатьох соціально-психологічних дослідженнях вона розглядається як

морально-етична відповідальність, що підкреслює її внутрішню усвідомлену сутність. Саме відповідальність є інтегральною якістю, яка визначає поведінку та діяльність людини передусім на основі усвідомленості прийняття нею об'єктивного факту залежності індивіда від суспільних цілей та цінностей. Сформованість внутрішньої відповідальності є головним критерієм оцінки рівня моральної зрілості особистості в цілому.

Професійна відповідальність менеджера як фахово підготовленого керівника - інтегруюча, регулююча та контролююча складова, що виявляє придатність особистості до професії менеджера, визначає суспільну цінність його діяльності і її формування потребує цілеспрямованої диференційованої роботи.

Відповідальність проявляється не тільки в характері, але й у почуттях (почуття відповідальності), сприйнятті, свідомості, світогляді, в різних формах поведінки. Отже вона має інтегральний характер.

Сьогодення потребує підготовки професійно компетентного, конкурентного фахівця для сталого розвитку країни. Професійна компетентність фахівця - інтегрована властивість, що складається з низки взаємопов'язаних компетенцій, які включають здатність актуалізувати наявні власні можливості для ефективного виконання професійних обов'язків, достатній рівень фундаментальних знань та вмінь, високий рівень інформаційної компетенції, наявність розвинутих аналітичних здібностей, адекватну самооцінку, самоефективність, володіння ефективними комунікативними технологіями.

Сучасна вища школа повинна забезпечити соціально-відповідальне використання людством досягнень науки, техніки та культури в інтересах сучасних і майбутніх поколінь. Вища освіта має орієнтуватися не стільки на отримання готових, конкретних знань та формування певних умінь, скільки на підвищення здатності до оволодіння новими знаннями, розвиток пізнавального потенціалу, творчих здібностей, самостійності у прийнятті рішень, відповідальності за результати діяльності. Саме відповідальність має стати, системоутворюючим чинником професійної компетентності фахівця.

Високий рівень професійної відповідальності у правовому, соціальному та морально-етичному аспектах є визначальним чинником забезпечення ефективності роботи організацій в цілому та адекватності управління вимогам соціуму. Соціальна відповідальність бізнесу передбачає певний рівень добровільного відгуку на соціальні проблеми суспільства, навіть, жертвуючи при цьому короткостроковими прибутками.

У більшості розвинених країн світу соціальна відповідальність бізнесу підтримується не лише компаніями, але й міжнародними організаціями (Глобальний договір ООН, Міжнародна організація праці, Дитячий фонд Організації Об'єднаних Націй (ЮНІСЕФ), Рада Європи, Європейська організація якості, Міжнародна організація стандартизації тощо) і урядами багатьох країн (Великобританія, Данія, Македонія, Німеччина, Норвегія, Словаччина, Франція). У Європейському Союзі основна роль соціальної відповідальності бізнесу полягає у підтримці сталого розвитку компаній, що сприяє

покращенню ситуації на ринку праці, якості продуктів і послуг (Комюніке Європейської Комісії, 2006 р.).

Соціальна відповідальність в Україні перебуває на стадії розвитку, оскільки продовжує орієнтуватися на ближче коло стейкхолдерів - державу, власників та персонал. У більшості випадків, соціальна відповідальність в Україні сьогодні - це добровільний внесок приватного сектора у громадський розвиток через благодійність та механізм соціальних інвестицій. Соціальна відповідальність українських компаній та організацій спрямовується в основному на трудові відносини та заходи із захисту здоров'я, безпеки споживачів. Менш поширеними є заходи щодо захисту природних ресурсів та взаємодії з громадою: лише третина компаній здійснює соціальні інвестиції в розвиток громади, половина - не вживає заходів з охорони довкілля. Найбільш активними в цій сфері є, насамперед, представництва іноземних суб'єктів господарювання, які впроваджують сучасні світові практики, а також великі та середні вітчизняні підприємства, які удосконалюють свою діяльність на засадах концепцій загального управління якістю.

На формування соціальної відповідальності в Україні впливає ряд факторів: структура економіки (переважання галузей важкої промисловості); іноземні інвестиції (міжнародна практика); неефективна система соціального захисту (утримання дитячих садків, будинків відпочинку; підтримка сфер охорони здоров'я та освіти; важкий регуляторний тягар (приховування реальних прибутків; «тіньова» зайнятість); відсутність інституційної підтримки (відсутність урядового органу, який міг би запроваджувати інструменти, стандарти й методики

реалізації політики соціальної відповідальності та розвиненої мережі неурядових організацій, які б могли підтримувати діяльність із соціальної відповідальності); трудове законодавство (численні порушення існуючих норм і вимог законодавства; характерний високий рівень безробіття, незахищений ринок праці, низька зайнятість жінок на ринку праці).

Практичний досвід дозволяє визначити основні перешкоди щодо впровадження соціальної відповідальності в Україні, до яких можна віднести: брак відповідного законодавства; брак фінансів; надмірна увага контролюючих органів; неможливість контролю цільового використання коштів реципієнтами; брак часу; брак урядових і неурядових організацій, що підтримують соціальну відповідальність компаній та організацій; недостатній досвід діяльності; відсутність необхідної інформації стосовно соціальних проблем; недостатня розвинутість благодійної та соціальної діяльності, яка здійснюється державними і недержавними організаціями.

Соціальна відповідальність бізнесу, дотримання етичних норм та охорона довкілля є не менш важливими й актуальними завданнями бізнесу на сучасному етапі, ніж фінансові показники діяльності організації, оскільки питання корпоративної відповідальності може так само впливати на ділову репутацію і вартість бізнесу, як і стандартні показники економічного зростання.

У зв'язку з цим, можна виділити низку чинників, які зумовлюють необхідність розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні: низький рівень корпоративної культури та, як наслідок,

фінансова й економічна слабкість значної частки суб'єктів в Україні, діяльність яких орієнтована на виживання; правовий нігілізм і деформація правової свідомості, прагнення оминати закон, а не дотримуватися його; низький рівень усвідомлення суспільством ролі бізнесу через порівняно нетривалу його сучасну історію та практику реалізації ним власної соціальної відповідальності; нерозуміння бізнесом та суспільством основних завдань і механізмів реалізації соціальної відповідальності бізнесу через нормативну невизначеність; закритість більшості українських суб'єктів господарювання для широкої громадськості; дисбаланс складових реалізації політики соціальної відповідальності українськими компаніями.

Останнім часом соціальна відповідальність бізнесу аналізується з позиції корпоративного громадянства, за яким корпорація розглядається як свого роду громадянин певної території, місцевої громади. При цьому компанія повинна прагнути до всілякого поліпшення території, на якій вона розташована. Йдеться не тільки про охорону навколишнього середовища у місцях розташування компанії, а й про розвиток соціальної інфраструктури, здійснення з місцевою адміністрацією спільних проєктів тощо.

Таким чином, одними з актуальних напрямків розвитку програм соціальної відповідальності бізнесу в Україні є: формування державних механізмів стимулювання системного вдосконалення соціальної відповідальності суб'єктів господарювання; збільшення кількості суб'єктів господарювання, що розробляють і реалізують власні стратегії соціальної

відповідальності; поширення кращих практик соціальної відповідальності українського бізнесу щодо етичної та чесної поведінки, поліпшення умов праці; захист і покращення соціально-трудова прав працівників; захист прав споживачів; підвищення рівня зайнятості; розвиток соціальної відповідальності бізнесу в українському суспільстві як загальноприйнятої тенденції.

Література

1. Євтух М. Б. Індивідуальний підхід у формуванні професійної компетентності майбутніх економістів: Монографія / М. Б. Євтух, Л. М. Дибкова. – Х.: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2007. – 144 с.
2. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». – 2015. – 180 с.

АНАЛІЗ НЕОБХІДНОСТІ І МОЖЛИВОСТЕЙ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У СВІТОВИЙ РИНОК ЦУКРУ

Антонюк П.О., к.е.н., науковий співробітник
Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України

Антонюк О.П., к.е.н., доцент

Одеська національна академія харчових технологій
Світовий ринок цукру в останні роки характеризується як зростанням виробництва, так і споживання цього продукту. Так, за період 2010/2011 і 2014/2015 років світове виробництво зросло з 161,9 млн.т до 175,6 млн.т, а споживання з 155,5 млн.т до